

СЛУЖБЕНА БЕЛЕШКА ЈАВНОГ ТУЖИОЦА И ПРАВНОСНАЖНО ПРЕСУЂЕНА СТВАР
НАЧЕЛО „ne bis in idem“

Када је јавни тужилац по поднетој кривичној пријави у службеној белешци закључио да пријављени догађај нема обележје кривичног дела, таква службена белешка у даљем току кривичног поступка не представља акт нити одлуку која је стекла својство правноснажности, па не може бити предмет оцене суда у смислу примене начела ne bis in idem.

Из образложења:

„Пресудом Основног суда окривљени је оглашен кривим због извршења кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 2. у вези става 1. КЗ и изречена му је условна осуда како је то утврђено изреком.

Пресудом Вишег суда усвајањем жалбе браниоца окривљеног преиначена је пресуда Основног суда, тако што је Виши суд против окривљеног „на основу члана 422. тачка 3) ЗКП“ одбио оптужбу да је учинио кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 2. у вези става 1. КЗ.

Јавни тужилац Врховног јавног тужилаштва поднела је захтев за заштиту законитости само против правноснажне пресуде Вишег суда, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП у вези са чланом 4. „и чланом 422. став 1. тачка 3) ЗКП“ и члана 438. став 1. тачка 1) у вези члана 437. став 1. тачка 1) и у вези члана 439. тачка 2) ЗКП.

У захтеву се наводи да је одлуком Вишег суда учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП у вези члана 4. ЗКП и указује да је суд „у смислу члана 422. став 1. тачка 3) ЗКП“ у односу на окривљеног одбио оптужбу сматрајући да има места примени члана 4. ЗКП односно да се ради о пресуђеној ствари имајући у виду да је јавни тужилац по првобитној пријави оштећених која је поднета 10.10.2018. године већ поступао сачинивши службену белешку из чије садржине прозилази да је јавни тужилац закључио да пријављени догађај не садржи обележја кривичног дела за које се гоњење предузима по службеној дужности, а по ставу јавног тужиоца наведена службена белешка није мериторна одлука која може довести до пресуђене ствари, нити је оштећени поучен о својим правима у смислу члана 51. ЗКП јер није имао сазнања о наведеном поступању јавног тужиоца. По ставу ВЈТ након што су оштећени ангажовали другог пуномоћника – адвоката који је поднео кривичну пријаву 23.2.2021. године и по којој је јавни тужилац поступао и подигао оптужни предлог а првостепени суд је правилно поступио на основу наведеног оптужног акта и окривљеног огласио кривим те га осудио.

Другостепени суд је својим поступањем повредио закон у корист окривљеног изрекавши одбијајућу пресуду из разлога што се по ставу суда ради о „пресуђеној ствари“, те тако погрешно применио члан 4. ЗКП и наведене одредбе за изрицање одбијајуће пресуде.

Врховни суд налази да службена белешка која је у конкретном случају сачињена од стране јавног тужиоца није акт нити одлука која стиче својство правноснажности, те стога у смислу члана 482. став 1. ЗКП и не може бити предмет испитивања по захтеву за заштиту законитости. Не испитујући дакле и не оцењујући акте јавног тужиоца из његове надлежности, Врховни суд је нашао да је заменик јавног тужиоца требало да поступи по пријави С.М. у вези извештаја ПУ и сходно својој одлуци у складу са одредбама ЗКП

донесе решење о одбацивању кривичне пријаве, те сагласно члану 51. ЗКП о томе обавести оштећену. Имајући у виду да у конкретном случају није донета одлука јавног тужиоца у складу са одредбама ЗКП у смислу даљег тока кривичног поступка по првобитно поднетој кривичној пријави, не може се говорити о пресуђеној ствари ни о примени начела „ne bis in idem“ прописаног чланом 4. ЗКП.

Имајући у виду изнето, Врховни суд налази да је Виши суд као другостепени преиначујући првостепену пресуду на начин што је према окривљеном одбио оптужбу да је учинио кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 2. у вези става 1. КЗ из разлога што у конкретном случају има места примени начела „ne bis in idem“ учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП у вези члана 4. ЗКП имајући у виду да је погрешно утврдио постојање околности да је у конкретном случају ствар већ правноснажно пресуђена. Стога је, имајући у виду наведено, усвојио као основан предметни захтев, те је, како је захтев поднет на штету окривљеног, на основу члана 492. став 1. тачка 3) и члана 493. ЗКП утврдио да је побијаном правноснажном пресудом Вишег суда у учињена напред наведена повреда закона у корист окривљеног, при томе не дирајући у правноснажност наведене пресуде.“

(Сентенца из пресуде Врховног суда Кзз 1195/2023 од 8.11.2023. године, утврђена на седници Кривичног одељења од 30.04.2024. године)